

Джалолова Юлія Тимурівна

Київський національний університет

імені Тараса Шевченка (м. Київ)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доц. Лобода Ю. А.

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ІНАВГУРАЦІЙНИХ ПРОМОВ ПРЕЗИДЕНТІВ США

Інавгураційна промова є ключовим політичним текстом з ритуальної точки зору й посідає важливе місце в системі політичної комунікації. Перша інавгураційна промова нового президента створює ідеологічну основу для об'єднання нації на новому етапі розвитку країни та є одночасно як мовленнєвою, так і політичною дією. Інавгураційна промова є жанром політичного дискурсу та межує з мас-медійним й аргументативним дискурсом: подібна зона перетину дискурсів обумовлює лінгвістичну та риторичну специфіку інавгураційної промови, першочерговим завданням якої є здійснення впливу на аудиторію, зокрема, за допомогою використання палітри стилістичних прийомів та аргументативних стратегій.

Значення урочистих інавгураційних промов важко переоцінити, оскільки їхній зміст може вплинути на хід історії, здатний змінити духовний стан суспільства та дає імпульси до трансформації життя нації. Завдання, які ставлять перед собою інавгураційні виступи американських президентів, полягають в об'єднанні народу навколо постаті лідера й підкресленні традиційних цінностей.

Відтворення текстів інавгураційних промов передбачає персоналізований підхід до перекладу за рахунок того, що в них присутні риторичні прийоми, характерні для оратора (того чи іншого президента США). Найуживанішими риторичними прийомами в усіх проаналізованих промовах є метафора (*dark powers of destruction* [5]; *rising tides of prosperity*; *the still waters of peace*;

*gathering clouds and raging storms [6]; confidence of our country has disappeared over the horizon [7]), метонімія (The White House will be making an announcement [5]; America is a friend [6]), синекдоха (America has carried on [6]; Washington flourished [7]), епітети (hard and bitter peace [5]; the petty grievances; false promises, worn out dogmas [6]; peaceful transfer of power [7]), порівняння (constitutional vigor, as the sheet anchor of our peace [7]; feel like you're flying high at first [6]; rusted-out factories scattered like tombstones [7]), антитеза (...our stories are singular, but our destiny is shared, ..."[6]; But that is the past. And now we are looking only to the future [7]), повтори (What comes of this moment is up to us. What comes of this moment will be [6]), інверсія (At the center of this movement is a crucial conviction [7]) тощо), а також лінгвопрагматичні засоби, що відображають культурний колорит країни (міфологеми, алюзії та цитати ((*Infinite Power [7]; Founding Fathers [6]; great American Flag [6]; Parent of the Human Race [7]*)).*

З метою адекватного відтворення риторичних прийомів, ужитих в інавгураційних промовах американських президентів, перекладачі використовують такі найуживаніші тактики перекладу:

1) підбір варіантного відповідника: *But this peaceful revolution of hope cannot become the prey of hostile powers [5]. – Але ця мирна революція надії не повинна стати здобиччю ворожих сил [2, с. 206];*

2) використання контекстуальної заміни: *It's gonna get worse and worse. You gonna have more World Trade Centers, it's gonna get worse and worse, folks [7]. – Поточна ситуація тільки погіршиться. Трапиться ще одне 11 вересня, і, люди, поточна ситуація тільки погіршиться [3];*

3) лексичну трансформацію конкретизації: *No people can be bound to acknowledge and adore the Invisible Hand which conducts the affairs of men more than those of the United States [8]. – Немає жодного народу, якому варто було б визнати й піднести хвалу невидимій долоні, що керує справами людей, більшою*

мірою, аніж народу Сполучених Штатів [2, с. 41];

4) транскрибування: *I've just taken a sacred oath each of those patriots have taken. The oath first sworn by **George Washington** [4]. – Я щойно склав священну присягу, яку склали всі ці патріоти. Першим цю присягу склав **Джордж Вашингтон** [1];*

5) калькування: *And if a beachhead of cooperation may push back the **jungle of suspicion**, let both sides join in creating a new endeavor ... [5]. – І якщо авангард співробітництва зможе прорватися через **джунглі підозри**, нехай обидві сторони об'єднаються для нової спроби ... [2, с. 206];*

6) граматичну трансформацію перестановки: *Our **Founding Fathers**, faced with perils that we can scarcely imagine, drafted a charter to assure the rule of law and the rights of man ... [6]. – Наші **батьки-засновники**, зітнувшись із небезпеками, які нам тепер важко навіть уявити, створили Хартію, щоб забезпечити верховенство закону та прав людини... [2, с. 355];*

7) додавання: *Mothers and children trapped in poverty in our inner cities, rusted out factories **scattered like tombstones** across the landscape of our nation [7]. – Матері й діти ледь живуть у злиднях, заржавілі заводи **розкидані по наших мальовничих пейзажах, немов надгробні плити**, а система освіти, хоч і переповнена грошима, не дає молоді достатніх знань [3];*

8) деметафоризацію: *The wealth of our middle class **has been ripped from their homes** ... [7] – Наш середній клас **розорили**, відібравши його багатство [3].*

Таким чином, у результаті проведеного дослідження можна дійти висновку, що перекладачі прагнуть максимально адаптувати іншомовне повідомлення до мовних традицій, установок і норм цільової аудиторії. Комунікативне зближення різномовних текстів в процесі відтворення оригінальної промови супроводжується перекладацькими тактиками й стратегіями, які дозволяють досягти адекватного перекладу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Байден Дж. Інавгураційна промова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.usembassy.gov/uk/inaugural-address-by-president-joseph-r-biden-jr/>
2. Лобода Ю. А. Відтворення експресивних засобів політичних промов українською мовою (на матеріалі публічних виступів політиків Великої Британії та США) : автореф. дис. ... канд. філолог. наук : 10.02.16. Київ, 2011. 21 с.
3. Промови, що змінили світ / Упорядник : А. Ю. Хорошевський. – Харків : Фоліо, 2009. – 347 с.
4. Трамп Д. Інавгураційна промова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:2hGSb05gb0YJ:https://ua.112.ua/mnenie/voiovnychainavhuratsiina-promova-trampa-povnyi-tekst-366612.html+%&cd=1&hl=uk&ct=clnk&gl=ua>.
5. Шейгал Е. И. Инаугурационное обращение как жанр политического дискурса. *Жанры речи* 3. Саратов, 2002. С. 205.
6. Biden J. Inaugural Address [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-55656824>.
7. Dijk T. A. Van. Discourse and manipulation. *Discourse and society*. 17(3), 2006. P. 359-383.
8. Kennedy J. Inaugural Address [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://edition.cnn.com/interactive/2017/01/politics/words-from-the-past/>.
9. Obama B. Inaugural Address [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://edition.cnn.com/interactive/2017/01/politics/words-from-the-past/>.
10. Trump D. Inaugural Address [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://edition.cnn.com/interactive/2017/01/politics/words-from-the-past/>.
11. Washington G. Inaugural Address [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://edition.cnn.com/interactive/2017/01/politics/words-from-the-past/>.